

BURGELIJKE STAND

De belangrijkste wijzigingen in Blijdorps levende have over de maanden juni en juli 1987 zijn:

GEBOREN : Zandwallaby - 3 Pinché's - 1 Mantelbaviaan - 2 Mara's - Wilde cavia's - 3 Kleine panda's - Kleinklauwotters - 1 Californische zeeleeuw - 1 Pater Davidshert - 1 Poedoe - Damherten - 1 Grote koedoe - 1 Elandantiloop - Addax - 1 Chapman zebra - 1 Przewalski-paard - 1 Onager - 1 Kameel - Guanaco's - Himalaya thars - 1 Javabanteng - Tupaja - Kongopauw - Salvadori fazanten - Koklassfazant - Wallichfazanten - Roodhalsganzen - Ringnektalingen - Marmertalingen - Carolinaeenden - Ruddy duck - Bergeenden - Mantsjoerijse kraanvogels - 2 Witnekkraanvogels - 2 Mandarijneenden - Balispreeuwen - Bartlettdolksteekduif - Kerkuilen - Kookaburra - Ooievaars - Ibis - Roodbuikschildpadden - Australische slanghealschildpad - Reuzeaardschildpad - Luipaardgecko's - Parelskink - Krokodilstaart-hagedissen - 11 Anaconda's - Reuzenwaterslang - Grijs ratten-slangen .

ONTVANGEN: Slingeraap - Margay - Afrikaanse grondeekhoorns - 2 Bontebokken - 1 Witte pelikaan - Jaarvogels - 3 Steppehoenders - Geeloorakakatoe - Geelvoorhoofdamazonen - 1 Boomvalk - 2 Moorse landschildpadden - Vierteenschildpad - 1 Ambonese doosschildpad - Matamata's - Arrauschildpadden - Mississippi zaagrugschildpad - Griekse landschildpad - 3 Halsbandleguanen - Woestijnleguanen - 3 Nachthagedissen - Lint-slang - Boa constrictor.

VERZONDEN: 3 Vissende katten - 1 Zwartvoetkat - Genetkatten - Manenwolf - 1 Manenrob - Negenbandgordeldier - Suikereekhoorn - 2 Giraffen - 2 Gembokken - Jaarvogel - Naaktoogkakatoe - Groenwangamazonen - Luipaardgecko's - Breedvoorhoedkrokodil - diverse schildpadden en slangen, waaronder 2 Boa's.

VERLOREN : Boomkangoeroe - Grijs reuzenkangoeroe - 1 jonge Zandwallaby - 1 Plomme lori - Muismaki - Witbuikegel - Acouchy - 1 Grote koedoe - 1 Onager - 1 Kameel - Strohalsibis - 1 Grijs pauwfazant - Keizerfazant - Salvadorifazant - Wallichfazant - Kongopauw - Middelbeo - Bartlettdolksteekduif - Sumatraanse patrijs - Balispreeuw - Wekaraal - Indische nimmerzat - Koningsglansspreeuw - Muskuslori - Molukkenkakatoe - Aalscholver - Gilamonster - Neushoornleguaan - Nijlvaraan - Boomskink - Tomaatkikker - Dwergkoraalduivel.

Het fokken van reptielen in dierentuinen is nog altijd bepaald geen sinecure. In het algemeen zijn de fokresultaten in dierentuinen beneden de maat en een aantal jaren geleden werden ook in Blijdorp maar zelden reptielen gefokt. En als er dan zo af en toe eens met slangen of hagedissen gekweekt werd, betrof het meestal incidenten, die de jaren erna niet herhaald werden. Die situatie is inmiddels grondig gewijzigd: stelselmatig is over een reeks van jaren getracht fokgroepen van diverse reptielensoorten op te bouwen en de huisvesting te verbeteren. De resultaten liegen er dan ook niet om. Elk jaar worden er meer jonge reptielen van meer soorten in de Rotterdamse Diergaarde gefokt, waarbij 1987 opnieuw een record-jaar is. Tot op heden zagen al meer dan twee honderd schildpadjes, hagedisjes en slangetjes in Blijdorp het levenslicht van niet minder dan 22 soorten, waaronder zulke bijzonderheden als Krokodilstaarthagedissen en Panterschildpadden. Voor het eerst sinds veertien jaar kwam er ook weer eens een Groene leguaan uit het ei. Jammer genoeg leefde dit jong maar één week, maar hopelijk vormt dit wel het begin van een succesvolle fok in de komende jaren.

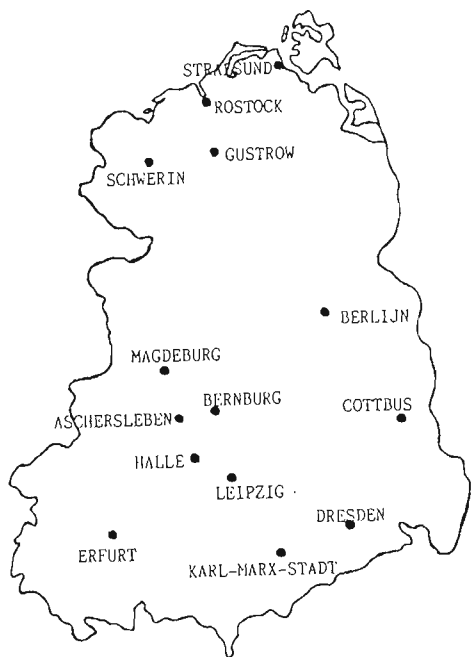
O O S T - D U I T S L A N D (D . D . R .)

De jongste Europese staat, de D(eutsche) R(epubliek) ofwel Oost-Duitsland, blaast op dierentuingebed geducht zijn partijtje mee: 9 officiële Zoologische Gärten en ruim honderd Tierparken verspreid over het gehele land maken het elke burger mogelijk om regelmatig bij de dieren op bezoek te gaan. Het overgrote deel van al die dierentuinen en -parken is na de Tweede Wereldoorlog ontstaan: eigenlijk bezaten alleen Leipzig, Halle en Dresden al vóór die periode beroemde dierentuinen.

In het centraal geleide socialistische systeem van de D.D.R. wordt het belang van de diverse dierentuinfuncties volledig erkend: door enorme subsidies wordt de toegangsprijs gedrukt tot maximaal één Mark per persoon, zodat iedereen in het land zich een dierentuinbezoek financieel kan veroorloven.

De negen grote, officieel erkende dierentuinen, hebben alle één of meer specialismes vastgelegd; voor Magdeburg zijn dat bijvoorbeeld de kleine katachtigen, voor Erfurt apen en huisdieren en voor Dresden mensapen. Hoewel het huidige economische systeem van de D.D.R. ook de dierentuinen van het land veel beperkingen opleggen (bijvoorbeeld ten aanzien van het bouwen van dierenverblijven of het aanschaffen van nieuwe dieren) is het zeker de moeite waard om deze dierentuinen te bezoeken, zoals de schrijver van deze regels in Mei van dit jaar (opnieuw) uit eigen ervaring kon constateren.

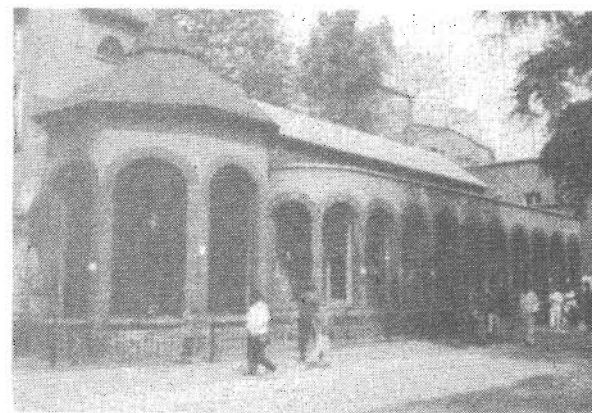
De grootste dierentuin van het land is het Tierpark Berlin, in 1953 geopend in het oostelijk stadsdeel van BERLIJN als tegenhanger van de oude en beroemde Berliner Zoo, die na de sector-indeling van Berlijn in de westelijke zone gesitueerd bleek te zijn. Als gevolg van het politieke gebeuren in en om Berlijn en de na-oorlogse prestigegstrijd tussen de beide Duitslanden konden zowel de oude als de nieuwe Berlijnse dierentuin profiteren van een scala van extra mogelijkheden op organisatorisch en financieel gebied. De Zoo van (West)Berlijn kon zich daardoor eigenlijk vrij vlot herstellen van de vrijwel volledige vernietiging in 1945 en bezet al weer vele jaren de eerste plaats op de ranglijst van de soortenrijkste dierentuinen van de wereld. Zo ver is het (Oost)Berlijnse Tierpark nog niet bij afwezigheid van een groot aquariumgebouw, maar qua soortenrijkdom plaatst ook deze dierentuin zich in de top tien van de wereld.

Op één gebied wint Oost het ruimschoots van West: het Tierpark Berlin is ongeveer vijf keer zo groot als de Zoo Berlin. In Vriendennieuws zijn beide Berlijnse dierenparken al vrij uitvoerig beschreven naar aanleiding van de vijfdaagse reis naar Berlijn in 1986 (zie Vriendennieuws van Oktober 1986), zodat we de beschikbare ruimte nu beter kunnen gebruiken voor de andere dierenparken in de D.D.R. Als belangrijke aanvulling dient tenslotte nog wel gemeld te worden, dat men in Oost-Berlijn thans druk bezig is een zeer groot olifantenverblijf met bijbehorende stal te bouwen.

Qua dierencollectie is na Oost-Berlijn de dierenpark van LEIPZIG de grootste en belangrijkste dierenpark van het land. De grote katachtigen zijn een specialisme van de Zoologischer Garten Leipzig, hetgeen het internationale stamboekhouderschap voor de bedreigde tijger-ondersoorten verklaart. De dierenpark van Leipzig opende in 1878 zijn poorten en ontwikkelde zich al snel tot een internationaal meetellende tuin. Vele bouwwerken, zoals het in 1926 gebouwde dikhuidenhuis en de uit 1929 stammende herenburcht, nemen een belangrijke plaats in de dierenparkinarchitectuur-geschiedenis in, ondanks het feit, dat ook deze dierenpark gedurende de Tweede Wereldoorlog grotendeels werd vernietigd door de bomaanvallen op de stad. Na de oorlog werden de meeste gebouwen gerestaureerd en kon de dierenpark uitgebreid worden tot ca. 22½ ha. en nu bezoeken jaarlijks ongeveer anderhalf miljoen bezoekers de Zoo. De Leipziger Zoo werd internationaal bekend als de "leeuwenfabriek"; tegenwoordig richt men er zich vooral op de fok van zeldzame panter-ondersoorten. Beroemde fokresultaten werden hier ook bereikt met drie soorten hyena's en enkele "moeilijke" berensoorten, zoals Lippenberen, Ijsberen en Brilberen.

De Leipziger Zoo ademt duidelijk de sfeer uit van een grote 19^e eeuwse dierenpark. Het grote roofdierenhuis en het apenhuis zijn nu zeldzame vertegenwoordigers van een voorbijgevoerde dierenparkinarchitectuur: interessante gebouwen voor de liefhebber, gevuld met een zeer rijke collectie dieren, die echter volgens de huidige normen achterhaalde huisvestingsmogelijkheden aan diezelfde dieren bieden.

Apenhuis in de
Zoo Leipzig

Foto:
A.Noordermeer

Het oude aquariumgebouw wordt momenteel gemoderniseerd en met een nieuwe zeewaterafdeling uitgebreid. Nieuw is ook het moderne mensapengebouw, waarin nog niet zo lang geleden de allereerste gorilla achter het ijzeren gordijn geboren werd. In Leipzig zijn voor de kenners veel bijzondere en zeldzame diersoorten te zien: Anoa's, Babiroessa's, Bontebokken, Manenwolven, Amur-luipaarden, Brilberen, Nevelpanthers en Przewalskipaarden zijn bekende diersoorten voor Rotterdammers, maar bijvoorbeeld Bosbizonzen, Sneeuwgeiten, Lierherten, Muskusherten, Dall schapen en Bruine hyena's zijn thans niet in Nederlandse dierenparken te bewonderen.

Ook de dierenpark van DRESDEN (geopend in 1861 en daarmee de oudste dierenpark op het grondgebied van de D.D.R.) kent een rijke geschiedenis, die door de Tweede Wereldoorlog wreed werd verstoord. In tegenstelling tot Leipzig zijn in Dresden alle vernielde gebouwen vervangen door moderne nieuwbouw, waardoor het 19^e eeuwse sfeertje ontbreekt. Op het 13 hectare grote terrein is een aardige doorsnede-dierencollectie bijeengebracht zonder grote uitschieters. Het zwaartepunt van de collectie ligt op de primaten: in het in 1967 in gebruik genomen apenhuis zijn onder meer fokgroepen Guereza's, Siamangs, Lemuren, Wanderoes en diverse soorten Meerkatten ondergebracht.

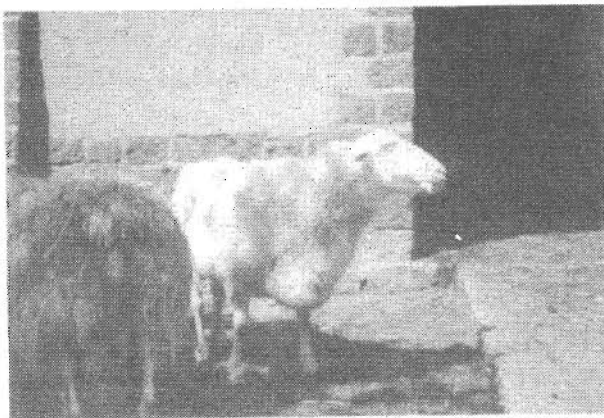
De beroemde fokgroep Sumatraanse orang oetans is sinds 1986 in een afzonderlijk gebouw ondergebracht. Tot de meest opvallende verblijven behoort zeker de reusachtige roofvogel-vliegkooi, waarin de arenden en gieren echt rond kunnen vliegen.

Sumatraanse Orang
Oetans in Dresden

Foto:
A.Noordermeer

Naast de reeds genoemde apen bewonderen jaarlijks circa 1,2 miljoen bezoekers bijzonderheden als Nyala's, Woudbuffels, Chinese alligator, Stralenschildpad, Chinese panter, Manenwolven, Maleise tapirs en Gorilla's, naast standaarddieren als Giraffen, Olifanten, Witte neushoorn, beren en tijgers.

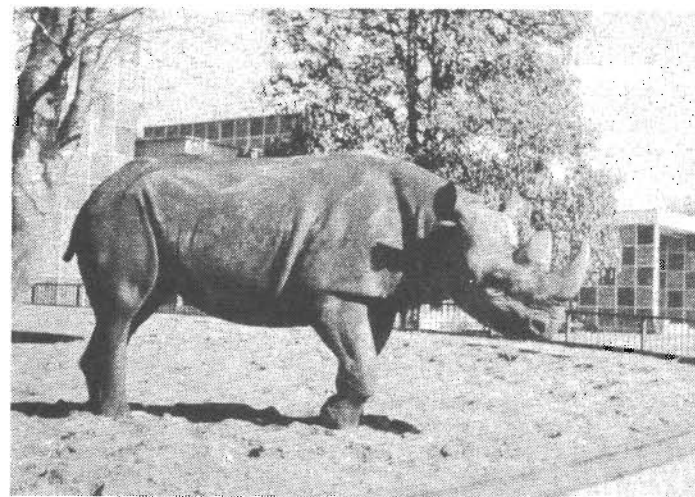

Kruising tussen
schaap en geit in
Zoo Halle

Foto:
A.Noordermeer

In 1901 werd de dierentuin van HALLE geopend. Het 10 ha. grote terrein is grotendeels gelegen op de Reilsberg, waardoor de dierentuin bekend werd als Bergzoo. Dat is des te opvallender, omdat het gebied rondom de stad Halle bijna zo vlak is als een Hollands polderlandschap. De Reilsberg is de enige 'bult' in de wijde omgeving en uitgerekend op zo'n lastige plek werd de dierentuin aangelegd. Dat lastige slaat dan voornamelijk op de problemen die de ligging veroorzaakt bij het aanleggen van dierenverblijven, want de dierentuinbezoekers kunnen genieten van schitterende uitzichten over de omgeving en van de parkaanleg op het dierentuinterrein; veel zeldzame bomen en planten zijn een lust voor het oog, vooral de massaal aangeplante vlieren die in het voorjaar uitbundig bloeien. Het houden en fokken van wilde schapen en geiten is van oudsher de specialiteit van de Zoo Halle, waar men beschikt over grote fokgroepen Siberische steenbokken, Turs, Westcaucasische steenbokken en Himalaya thars in min of meer natuurlijke verblijven op de steile berghellingen. Het grote roofdierhuis stamt uit 1927 en huist een interessante verzameling katachtigen, hondachtigen, kleinberen en hyena's. Wellicht het fraaiste verblijf vormt de in 1963 gebouwde, 24 meter hoge vliegkooi. Internationaal staat Halle ook bekend om de kruisingspogingen die hier werden verricht. Zo lukte hier in 1957 een kruising tussen een Manenschaap en een tamme huisgeit, waaruit voor het eerst wetenschappelijk kon worden vastgesteld dat Manenschapen eigenlijk beter Manengeiten genoemd zouden kunnen worden. Op dit moment leeft in de dierentuin van Halle een kruisingsprodukt tussen een schaap en een geit! Het dier in kwestie is een vrouwelijk dier, dat met enkele schapen tezamen wordt gehouden en duidelijk de kenmerken van beide ouderdieren vertoont. Tot de meer in het oog springende diersoorten van deze Zoo behoren o.m. Manenwolven, Vietnamese panthers, Grote egeltenrec, Dwerggordeldier en Reuzenmierener.

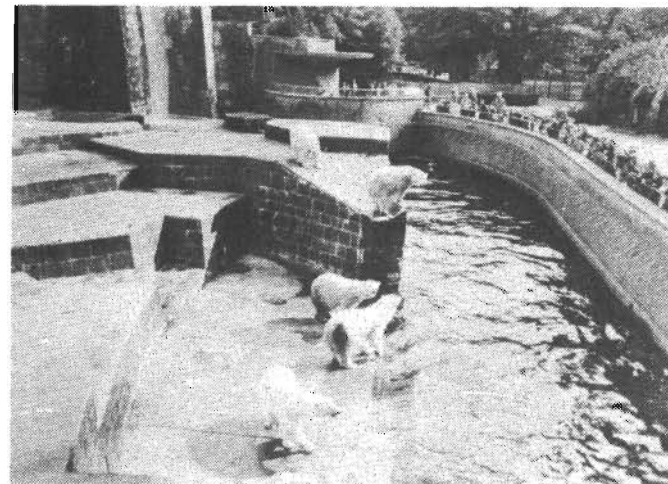
De stad MAGDEBURG beschikt sinds 1950 over een Heimattiergarten, die in 1959 werd aangewezen als een van de negen officiële dierentuinen van de D.D.R. Jaarlijks bezichtigen zo'n 500.000 bezoekers meer dan duizend dieren in ca. 300 diersoorten. Als specialiteit heeft de Magdeburger Zoo gekozen voor kleine katachtigen. Naast vrij algemene soorten zijn hier o.m. Zwartvoetkatten, Amurkatten, Karpatenlynx en Geoffroy's katten te zien. Een ander zwaartepunt van de dierentuin wordt gevormd door het dikhuidengebouw, waarin 4 Afrikaanse (vrouwjes)olifanten, een vrouwelijke Indische olifant, een paartje Nijlpaarden en twee paren Zwarte neushoorns zijn ondergebracht.

Zwarte neushoorn in Zoo Magdeburg
Foto : Zoo Magdeburg

Met name de neushoorns vormen een bijzonder en uiterst waardevol kwartet, bestaande uit een oorspronkelijk fokstel en hun in Magdeburg geboren zoon en dochter. Gezien de uiterst precare positie van deze diersoort in het wild en de geringe aantallen Zwarte neushoorns in de dierentuinen van de wereld (en de magere fokresultaten in gevangenschap) zijn deze dieren van groot belang voor het behoud van de soort. Opvallende diersoorten die in Magdeburg te bewonderen zijn behoren Wanderoes, Roodmanteltamarins, Grevy-zebra's, Lierherten, Markhors, Grote koedoes en een Anoa genoemd te worden. Heel opmerkelijk in de vogelverzameling waren in mei van dit jaar een Blauwborst, een Klauwier, een Zwarte specht en een Koekoek aangezien deze inheemse vogelsoorten zelden of nooit in dierentuinen gehouden worden.

De dierentuin van ROSTOCK is ontstaan uit de in 1910 geopende Tiergarten, die in de Tweede Wereldoorlog sterk werd beschadigd. In de vijftiger jaren werd de tuin heropend en omgebouwd tot "exotentuin". Sinds 1975 behoort de inrichting

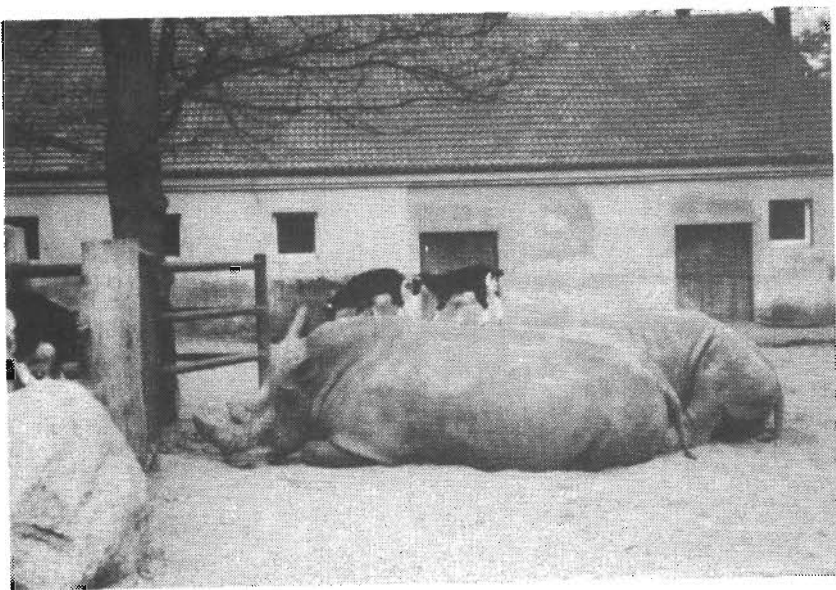

IJsberenverblijf in Zoo Rostock
Foto: Zoo Rostock

tot de grote negen van het land. Specialiteit van deze Zoo vormt de dierenwereld van de poolstreken en de zee. Wereldberoemd is de Rostocker Zoo om zijn bloeiende fok met IJsberen, waarbij ook de afgelopen winter een ijsbeer werd grootgebracht. Het oorspronkelijke terrein van de dierentuin is inmiddels uitgebreid met een uitgestrekt Erweiterungsgelände, waarop enkele zeer ruime hofdierverblijven zijn aangelegd, nieuwe robbenverblijven zijn gebouwd en thans wordt gewerkt aan een zeer grote vogel-doorloopvolière. Het ouderwetse mensapenhuis herbergt desondanks twee gorilla's, 3 chimpansees en een fokgroep van acht orang oetans.

Andere interessante zoogdiersoorten die in Rostock te zien zijn vormen Zilvergibbons, Wanderoes, Roans, Leche waterbokken en een schitterende fokgroep Eland. Een bekend wapenfeit vormt ook de geslaagde fok met Dubbelneushoornvogels enkele jaren geleden, die na verschillende succesloze jaren dit voorjaar opnieuw in een jonge Dubbelneushoornvogel resulteerde. Dit laatste jong werd met de hand grootgebracht.

Ook de dierentuin in SCHWERIN was oorspronkelijk een zogenaamd Heimattierpark, dat langzaam werd uitgebreid met exotische diersoorten, hetgeen in 1974 resulteerde in de officiële aanwijzing als Zoologischer Garten. De Zoo omvat nu 15 hectare, waarop circa 750 dieren in 150 soorten bijeen zijn gebracht. De Schweriner Zoo heeft zich naast het houden en fokken van met uitsterven bedreigde diersoorten vooral gespecialiseerd op aan en in het zoete water levende diersoorten. Ondanks het feit, dat hier per jaar zo'n 700.000 bezoekers worden ontvangen is deze dierentuin in de dierentuinwereld (nog) vrij onbekend. Gezien de voortvarendheid waarmee hier (zeker voor D.D.R.-begrippen) de zaken worden aangepakt, zal dat in de nabije toekomst wel veranderen. De dierencollectie is nog vrij bescheiden maar omvat wel opvallende diersoorten als Zilvergibbon, Indische leeuwen, Przwalskipaard, Sitatunga's, Elbe-bever en Capibara's. Een uitgestrekt deel van de dierentuin bestaat uit een waterrijk, moerasachtig gebied, waar allerlei eenden, ganzen, kraanvogels, flamingo's en pelikanten ideale leefomstandigheden worden geboden. Opvallende combinaties van diersoorten in één verblijf worden gevormd door de grote fokgroep Capibara's die hun verblijf delen met een stel Zuidamerikaanse tapirs, terwijl het paartje Breedlipneushoorns in het onwaarschijnlijke gezelschap van een troep Dwerggeiten

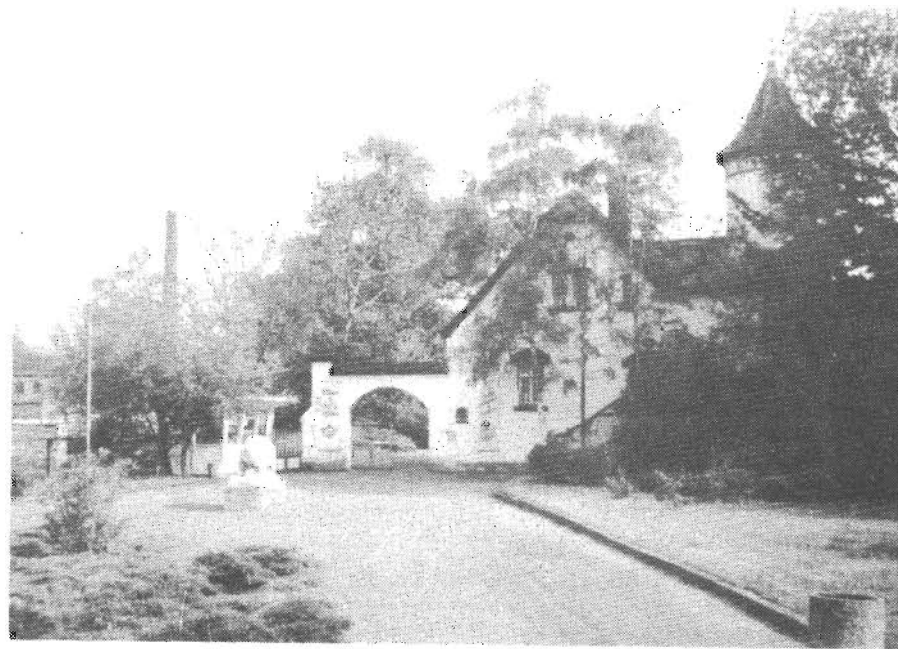

Neushoorns en dwerggeiten in Schwerin
Foto: A.Noordermeer

verkeert! Deze laatste opvallende combinatie blijkt wel tot wederzijds voordeel te zijn: de van nature weinig actieve neushoorns worden regelmatig door de speelse geiten en bokken geactiveerd, waarbij dwerggeiten telkens op andere plaatsen in het verblijf grote grijze klimrotsen aantreffen!

De dierentuinen van COTTBUS en ERFURT maken het rijtje van negen dierentuinen vol. Het Tierpark Cottbus werd in 1954 geopend op een terrein van 3 hectare en is inmiddels tot 26 hectare uitgebreid. De dierencollectie is niet erg groot en telt weinig bijzonderheden; het zwaartepunt ligt op de watervogels. Het Thüringer Zoopark in Erfurt beslaat circa 25 hectare en herbergt rond 200 diersoorten. Een groot deel daarvan betreft de beide specialiteiten van de dierentuin: met uitsterven bedreigde in- en uitheemse huisdieren en de apen en halfapen. Internationaal is de dierentuin van Erfurt vooral bekend geworden door het houden van zeldzame bladetende apen als Guereza's, Nilgirilangoeren, Neusapen en Douc langoeren. De beide laatste soorten zijn inmiddels niet meer in deze dierentuin aanwezig, evenmin als de bastaard Neuseap/Douclangoer die hier ooit werd gefokt en grootgebracht.

Onder de honderd kleinere Tierparken in de D.D.R. bevinden zich vele parkjes die de moeite van een bezoek niet lonen, zoals het parkje in GUSTROW. Andere daarentegen, zoals ASCHERSLEBEN en BERNBURG moeten hoger worden aangeslagen. De Tiergarten Bernburg telt enkele fraaie "Freianlagen", waar menige grote dierentuin jaloers op zou mogen zijn.

Ingang Tierpark Bernburg
Foto: A.Noordermeer

Tenslotte moeten ter completering nog twee gespecialiseerde dierenverzamelingen genoemd worden. In KARL-MARX-STADT bevindt zich naast het 12 ha. grote Tierpark in het Museum für Naturkunde een Insektarium, terwijl evenzo in STRALSUND naast een Tierpark in het Meeresmuseum een Aquarium is ingericht. Naast 13 met dieren uit de Noord- en Oostzee gevulde bakken zijn hier ook 12 aquaria voor tropische en subtropische zeevissen ingericht, waarmee Stralsund tot op heden de grootste verzameling koraalvissen in de D.D.R. kan tonen.